

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA ERTAK TERAPIYASI

Esanova Sarvinoz Uktamovna
Tangirova Ruxshona

Annotatsiya: *Kelajak avlodni tarbiyalashni maktabgacha ta'lim yoshdan boshlash kerakligi ta'kidlanmoqda. Shuni ham aytish joyizki bola tarbiyasini nafaqat maktabgacha yosh davridan balki, ona qornidan boshlash lozim. Ertaklar axloqiy tarbiya beruvchi vosita bo'lib xizmat qilgan, bolalarga qanday yashashni o'rgatgan. Ertakning inson hayotiga qanday ta'sir qilishini har bir ota-ona, tarbiyachi bilsagina bola rivojlanishiga juda ko'p yordam bera olish mumkin. Ertak terapiyasi natijasida bola kattalarning yordamini his qiladi.*

Kalit so'zlar: *ertak terapiya, stress, syujet, didaktik, axloqiy tarbiya.*

Maktabgacha yosh davri bolaning hayot haqidagi ilk tasavvurlari shakllanadigan davri hisoblanadi. Bu davrda olingan har qanday bilim bolaning boshqa fanlarni o'zlashtirishida katta ahamiyat kasb etadi. Shuning uchun ham bugungi kunda Maktabgacha ta'lim tizimiga e'tibor berilmoqda. Kelajak avlodni tarbiyalashni maktabgacha ta'lim yoshdan boshlash kerakligi ta'kidlanmoqda. Shuni ham aytish joyizki bola tarbiyasini nafaqat maktabgacha yosh davridan balki, ona qornidan boshlash lozim. Chunki bola ona qornidaligidanoq olamni seza boshlaydi. Har bir ota-ona bunga e'tibor berishi lozim. Barkamol avlodni tarbiyalash uchun avvalambor ota-onalarning o'zlari ma'naviyatli bo'lmog'i lozim. Buning uchun bugungi yoshlarimiz yaxshi bilim olsa, dunyoqarishi keng bo'lsa, keyingi keladigan avlod ham yuksak ma'naviyatli bo'lib boraveradi.

Shuning uchun ham Prezidentimiz nafaqat Maktabgacha ta'lim tizimiga, shu bilan birgalikda yoshlarni ta'lim olishiga, kerak bo'lsa xorijiy davlatlarda o'z bilimlarini oshirishi uchun yetarlicha shart-sharoitlar yaratib bermoqda. Insoniy yaxshi fazilatlarni targ'ib qilish yoki aksincha xarakterdagi yomon jihatlarni bayon etishda eng qulay va ta'sirchan usullardan biri ertak hisoblanib, bolalarga yaxshi va yomonni ajratishga, hayotni bolalar tilida tushunishga yordam beradi. Garchi ertaklar haqiqatga to'g'ri kelmasada, bolalarga ijobiy ta'sir qiladigan ta'lim berishning eng samarali usullaridan hisoblanadi.

Ertaklar bolalar rivojlanishi uchun asosiy bilimlarni qiziqarli, sodda ko'rinishda yetkazib beradi. Shuningdek, ertak bolalarning tafakkur doirasini kengaytirib, xotirasini yanada kuchaytirish maqsadida mantiqiy fikrlashini rivojlantirishning asosiy omillaridan biri sanaladi. Turli-tuman sarguzasht voqealar asosiga qurilgan syujet, o'zida yaxshilik, insoniylik fazilatlarini singdirgan, xotirada tez saqlanib qolishdek xususiyatiga ega va bayon etishga oson, talaffuz qilishga qulay sintaktik qurilmalardan, tarkibida turli xil jumboqlardan tashkil topgan ertaklar bola tarbiyasiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Uch yoshdan yetti yoshgacha bo'lgan bolalarning aqliy rivojlanishi, fikrlashni shakllantirish asosiy vazifa hisoblanadi. Bu ertak yordamida bajariladi.

Ertak - bu shunday belgilar tizimi bo'lib, uning yordamida bola atrofdagi voqealarni o'zi tushungandek talqin qiladi. Ertak tanlayotganda, bolalarning yoshini va ruhan rivojlanganligini hisobga olish lozim. Tarbiyachi va ota-onalar bunga e'tibor bersagina

ertaklar bolalarga foyda keltirishi mumkin. Ertaklardan foydalanish bolalarning qobiliyatlarini rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ertakdan foydalanib, bolalarga ta'lim berishda yuqori natijalarga erishish mumkin. Bolalar tarbiyasi bilan ishlashda ertak terapiyasidan ham foydalaniladi. Ertak terapiyasi eng qadimiy usul hisoblanadi. Ota-bobolarimiz ham farzand tarbiyasi chog'ida jinoyatchi bolani jazolashga shoshilmay, unga ertak aytib berishgan, bu ertak orqali bolalar o'z xatolarini tushnib yetishgan.

Ertaklar axloqiy tarbiya beruvchi vosita bo'lib xizmat qilgan, bolalarga qanday yashashni o'rgatgan. Ertakning inson hayotiga qanday ta'sir qilishini har bir ota-onalar, tarbiyachi bilsagina bola rivojlanishiga juda ko'p yordam bera olish mumkin. Ertak terapiyasi natijasida bola kattalarning yordamini his qiladi. Shuningdek, ertak dunyosini idrok etish orqali maktabgacha yoshdagi bolaning hissiy sohasini rivojlantirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish, tasavvurni shakllantiradigan tasvir va g'oyalar bilan boyitish mumkin. Ertak terapiyasi usullari ota-onalar tomonidan o'zlashtirilishi lozim. Buning uchun ular tarbiyachi va psixologlardan maslahatlar olishi lozim. Ertak terapevtlari tomonidan ishlatiladigan ertak turlari:

1) Meditativ (ishlatiladi psixo-emotsional stressdan xalos bo'lish uchun). Qoidaga ko'ra, vositachilik qilingan ertaklarning syujetida salbiy belgilar va ziddiyatlar mavjud emas.

2) Didaktik, o'quv topshirig'i shaklida. Bolalarga yangi bilimlarni yetkazish uchun foydalaniladi.

3) Badiiy (xalq). Ularda xalq donoligi bor. Oddiy, tushunarli syujet axloqiy tarbiyaga hissa qo'shadi.

4) Psixoterapevtik. Ushbu ertaklarning o'ziga xos xususiyati baxtli yakundir. Bolalar ular uchun rasmlar chizadilar, spektakl qo'yadilar, bosh qahramonlar tasvirlari asosida o'yinchoqlar yasaydilar.

5) Psixokorrektiv. Aytilgan ertaklar maktabgacha yoshdagi bolaning xulq-atvoriga yumshoq va befarq ta'sir qiladi. Ertakning axloqi muhokama qilinmaydi, bolaga o'zi bilan yolg'iz o'ylash imkoniyatini beradi.

Bolalarga bilim berishda, aqliy rivojlantirishda matematik ertaklardan foydalaniladi. Matematik ertak - sarguzasht janriga asoslangan badiiy matndir. Matematik ertaklar bolalarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirishga yordam beradi. Ertak orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik qobiliyatlarni rivojlantirish va matematikaga qiziqishni qanday uyg'otish mumkin. Maktabgacha yoshdagi bolalarda boshlang'ich matematik tasavvurlarni shakllantirish jarayonida ertaklardan foydalanganda asosiy e'tibor uni chuqur anglashga, ongli va faol assimilyatsiyaga qaratiladi. Shuni ta'kidlash kerakki, guruhda og'zaki ertaklarning maxsus tanlangan repertuarlaridan matematik qobiliyatlarini rivojlantirish uchun muntazam foydalanish kognitiv imkoniyatlar va qobiliyatlarni rivojlantirishga qaratilgan, maktabgacha yoshdagi bolalarning matematik dunyoqarashini kengaytiradi, matematik rivojlanishiga yordam beradi, matematik tayyorgarlikni sifatini yaxshilaydi, bolalarga ko'proq imkoniyat yaratadi.

Bolalarning aqliy rivojlanishiga yordam beruvchi matematik ertaklarga quyidagi ertakni misol qilib keltirish mumkin: "2 raqam kimga yoqadi?" ertagi. 2 raqami yo'l bo'ylab

ketayotgan edi va kimdir buta ostida yig'layotganini eshitdi. - Men - men - yo'qolib qoldim. -U butaning ostiga qaradi va u yerda katta kulrang jo'jani ko'rdi. -Sening onang kim? - Mening onam go'zal va katta qushdir. U sizga o'xshaydi, - chiyilladi jo'ja. Yig'lama, biz uni topamiz,- dedi 2 raqami. - U jo'jani dumiga qo'ydi va ular onasini qidirishga ketishdi. Ko'p o'tmay, Ikkovi o'tloq ustida uzun dumli go'zal qushni ko'rdi. - Bu sizning bolangiz emasmi, go'zal qush? - deb so'radi 2 raqami. - Men qush emas, ilonman.Mening qanotlarim ham yo'q. -Pi-pi, bu onam emas, mening onam sizdek, - dedi jo'ja. Ikkisi uzoqroq yurishdi,so'ngra katta bir qushning katta maydonga qanday qo'nganini ko'rdilar. - Jo'jangni yo'qotdingmi, katta qush? - muloyimlik bilan so'radi 2-raqam. - Men qush emas, samolyotman. Samolyotlarda jo'jalar yo'q, deb javob berdi samolyot. To'satdan 2 raqami osmondan tushayotgan qordek oppoq katta qushni ko'rdi. - Oqqushim, men seni izlayotgandim, - xirilladi qush. -Oyi, 2-raqam bilan tanishing.U meni qutqardi,-chiqirdi jo'ja. - Yordamingiz uchun rahmat. Siz juda mehribon ekansiz va oqqushga o'xshaysiz. "Keling, do'st bo'lamiz" Bu kabi ertaklar bolalarning aqliy qobiliyatini rivojlantiradi.

Tarbiyachilar ota-onalar bilan hamkorlikda bunday ertaklarni bolalarga ko'proq aytib berishi va savollar orqali muhokama qilishlari lozim.Shundagina bolalar xotirasida o'tilgan mashg'ulotlar mustahkamlanib boraveradi. Bugungi kunda boalarga ertak o'qib beradigan ota-onalarning soni afsuski kamayib bormoqda.Bolalarning aqliy tarbiyasi bilan birga,o'zbek xalq ertaklari orqali axloqiy tarbiyasiga ham ertaklar orqali ta'sir qilish,ularni to'g'ri tarbiyalash mumkin.Buning uchun tarbiyachilar ota-onalarga bu borada maslahatlar berishi,ertak kitoblarni o'zlari tavsiya qilishi lozim.Chunki tarbiyachi boalning yoshiga mos ertaklarni bilganligi uchun tog'ri kitobni tavsiya qila oladi. Bundan tashqari hozirda zamonaviy texnologiyalar tobora rivojlanib bormoqda.Bu rivojlanish ta'lim tizimiga ham o'z ta'sirini o'tkazib ,ta'lim samaradorligini ma'lum darajaga oshirdi desak adashmagan bo'lamiz.

Multimedia vositalari bolalarga ertaklarni tinglash imkonini yaratdi.Bundan tashqari ertaklarning multifilm ko'rinishiga kelishi bolalar uchun juda qiziqarli va ta'lim olishiga katta yordam berdi.Lekin bu jarayonga bog'lanib qolishlik tavsiya etilmaydi.Chunki ota-onalar bolalarga o'zlari ertak o'qib berishlari bola ruhiyatiga ta'sir qilib ularda mehr tuyg'usini shakllantiradi.Buni har bir otaonalar e'tiborga olishlari lozim.

Tarbiyachilar ota-onalar bilan bo'ladigna suhbat,yig'ilishlarda bu boradagi o'z tavsiyalarini berishsa, ota-onalarda ham pedagogik qobiliyatni shakllantirish uchun treninglar o'tkazib turishsa maqsadga muvofiq bo'lardi. Shuningdek, ta'lim jarayonida doimo bir xil ertaklardan foydalanish ham kutilan natijani beravermaydi,doimo yangi ertaklardan foydalanish lozim.Ana shunday sharoitda yangi bilimlar o'zaro bir-biriga uzviy bog'lanadi. Xulosa qilib aytganda, ertaklar orqali bolalar bilimni yanada oshirish mumkin. Ertaklar bolaning rivojlanishida, ayniqsa, ularning aqliy va axloqiy rivojlanishida muhim ahamiyatga ega. Bundan tashqari ertaklar bolalarning tafakkur doirasini kengaytirib,xotirasini ham mustahkamlashini inobatga olish va bolalarga ertaklarni ularning qiziqishidan kelib chiqqan holda tanlash lozim. Bundan tashqari,tarbiyachi o'zining pedagogik mahoratini ishlatgan holda ertak qahramonlarini bola qiziqishiga moslab o'zgartirib ta'lim jarayonida qo'llasa ta'lim samaradorligi yanada ortadi.

Ertak terapiyasi uchun ertaklar boshqacha tanlanadi: rus xalq va mualliflik, maxsus mo'ljallangan psixo-tuzatish va meditatsion ertaklar va boshqalar. Ko'pincha psixolog bolaga o'zi ertak yozishni taklif qiladi. Bola tomonidan va bola uchun ertak yozish ertak terapiyasining asosidir. Ertak orqali siz bolalarning o'zlari bilmagan yoki kattalar bilan muhokama qilishdan uyaladigan bunday tajribalari haqida bilib olishingiz mumkin. Ertak orqali, masalan, maktabgacha yoshdagi bolaning ota-onasining ajrashishiga munosabati haqida bilib olish mumkin.

Uch yoshdan olti yoshgacha bo'lgan bolalarning aqliy rivojlanishi majoziy fikrlashni shakllantirish bilan tavsiflanadi, bu bolaga ob'ektlar haqida o'ylash, ularni ko'rmagan taqdirda ham ularni ongida taqqoslash imkonini beradi. Bola o'zi shug'ullanayotgan voqelikning modellarini shakllantirishni, uning tavsifini qurishni boshlaydi. U buni ertak yordamida bajaradi. To'rt yoki besh yil - bu ajoyib fikrlashning apogeyidir. Ertak - bu bola atrofdagi voqelikni talqin qiladigan belgilar tizimi. Har bir ertak guruhining o'z yoshidagi tomoshabinlari bor. 3-5 yoshli bolalar eng tushunarli va hayvonlar haqidagi ertaklarga va odamlar va hayvonlarning o'zaro ta'siri haqidagi ertaklarga yaqin. Bu yoshda bolalar ko'pincha o'zlarini hayvonlar bilan tanishtiradilar, osongina ularga aylanadilar, ularning xatti-harakatlarini nusxalashadi. 5 yoshdan boshlab bola o'zini asosan insoniy qahramonlar: shahzodalar, malikalar, askarlar va boshqalar bilan tanishtiradi. Bola qanchalik katta bo'lsa, u odamlar haqidagi ertak va ertaklarni o'qishni yoqtiradi, chunki bu hikoyalarda qanday qilib insoniylik haqida hikoya mavjud. inson dunyoni biladi. Taxminan 5-6 yoshdan boshlab bola ertaklarni afzal ko'radi.

Ertaklarni tanlashning asosiy printsipti - bu ma'lum bir yoshga xos bo'lgan muammoli vaziyatning yo'nalishi, ertak beradigan axloqiy saboq, kattaroq maktabgacha yoshdagi bolalar tushunishi mumkin. Ertak terapiyasi darsining tuzilishi majburiy "ertakga kirish" (sozlash) marosimini o'z ichiga oladi, bu erda ertak bilan ishlash usullari, bolaning og'zaki tasavvurini rivojlantirish uchun texnika va mashqlar; va "ertakdan chiqish" marosimidan foydalaniladi. Darsning bunday tuzilishi "fantastik dunyo" muhitini, metafora bilan ishlash kayfiyatini yaratadi. Ertak bilan ishlash quyidagicha qurilgan:

1) ertakni o'qish yoki aytib berish; uning muhokamasi. Bundan tashqari, munozarada bola o'z fikrini bildirishi mumkinligiga ishonch hosil qilishi kerak, ya'ni. nima desa ham qoralamaslik kerak.

2) bola uchun eng muhim parchaning rasmi;

3) drammatizatsiya, ya'ni. rollarda ertak o'ynash. Bola intuitiv ravishda o'zi uchun "shifobaxsh" rolni tanlaydi. Va bu erda ssenariy muallifi rolini bolaning o'ziga berish kerak, keyin muammoli daqiqalar, albatta, yo'qoladi. Darsdagi effektga ertak tasvirining uchta komponenti, ertak muhiti kombinatsiyasi orqali erishiladi: ertakning musiqiy qiyofasi, ertak makonining tasviri (yorug'lik effektlari), haqiqiy hikoya. ertak va stol teatrda ertak qahramonlarining namoyishi.

Ertak terapiyasi natijasida bola kattalarning yordamini his qiladi, bu unga juda muhtoj. Shuningdek, ertakda va ertak dunyosini idrok etish orqali siz maktabgacha yoshdagi bolaning hissiy sohasini rivojlantirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratishingiz, tasavvurni shakllantiradigan tasvir va g'oyalar bilan boyitishingiz mumkin.

Ertak terapiyasi hamma uchun foydalidir. Nafaqat kichik bolalar, balki o'smirlar va kattalar uchun ham maxsus shifobaxsh ertaklar mavjud. Ertak ko'plab psixologik muammolarni hal qilishga yordam beradi. Buni faqat barcha muammolardan najot deb hisoblamang. Bu bir dozada yordam beradigan mo'jizaviy dori emas, balki uzoq, mashaqqatli ish, ta'siri vaqt o'tishi bilan ko'rinadi, lekin bu albatta bo'ladi. Albatta, ertak terapiyasi bolalar bilan ishlashda alohida shartlarga ega: bola haqiqiy hayotdan farq qiladigan ertak haqiqati borligini aniq tushunishi kerak. Bunday kamsitish qobiliyati odatda 3,5-4 yoshda bolada paydo bo'ladi, garchi, albatta, har bir alohida holatda bolaning aqliy rivojlanishining individual xususiyatlarini hisobga olish muhimdir.

Ertak terapiyasi usullari ota-onalar tomonidan o'zlashtirilishi mumkin. Biroq, birinchi navbatda, mutaxassislar bilan maslahatlashish kerak. Agar bolangizda qandaydir hissiy muammo borligini sezsangiz (masalan, u asabiy, qo'pol, injiq yoki tajovuzkor), siz ertak o'ylab topishingiz kerak, unda qahramonlar, ularning sarguzashtlari va ekspluatatsiyasi bolangizga buni hal qilishga yordam beradi. muammo. Avvalo, yoshi va xarakteri bo'yicha bolaga o'xshagan qahramonni tasvirlaymiz (biz o'ylab topgan ertak hatto "Sizga juda o'xshagan bir bola bor edi..." degan so'zlar bilan boshlanishi mumkin). Keyinchalik, biz ertakdagi qahramonning hayotini bolaning o'zi o'z hayotiga o'xshashligini ko'rishi uchun ko'rsatamiz (oxir-oqibat, ertak terapiyasi - bu ma'lum bir odam uchun individual ertaklar, bolaning o'zini ko'rishi kerak. bosh qahramonda). Keyin, biz o'ylab topgan qahramon bolaning haqiqiy holatiga o'xshash muammoli vaziyatga tushib qoladi (u ham nimadandir qo'rqadi, o'zini yolg'iz his qiladi va hokazo) va biz qahramonga chaqaloqning barcha tajribalarini bog'laymiz (albatta, syujetga ko'ra, bu to'siqlarni bartaraf etish uchun ko'plab imkoniyatlar va yo'llar paydo bo'lishi kerak). Keyin, ertak qahramoni (va u bilan birga bola) bu vaziyatdan chiqish yo'lini izlay boshlaydi va, albatta, uni topadi.

Pedagogik texnologiya sifatida ertak terapiyasining ahamiyati yuzaki. Va uning bolaning ongiga ta'sirining bevosita natijasi axloqiy munosabatlar va undan ilhomlangan atrofdagi dunyo haqidagi bilimlarni o'zlashtirishdir. Ertak bolaga aqliy va ongsiz darajada dunyo haqida tasavvur beradi, u uchun atrofdagi haqiqatda ham, ichki makonda ham yangi ufqlarni ochadi. Bir so'z bilan aytganda, ertak insonga boshqa janrdagi adabiyot kabi narsalarni beradi. Farqi shundaki, u ko'pincha boladan katta bilim va boy axloqiy tajribani talab qilmaydi. Boshqacha qilib aytganda, bolalar ertakidagi mavjud bazaga qo'yiladigan talablar bola uchun mumkin. Shuning uchun ertak terapiyasi maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda eng samarali psixologik-pedagogik texnologiyalardan biridir. O'qituvchilar uchun ertak terapiyasining jozibadorligini birinchi navbatda uning universalligi bilan izohlash mumkin. Bola o'ylab topgan ertakni tahlil qilish orqali uning hayoti, hozirgi ahvoli, qiyinchiliklarni yengish yo'llari haqida ma'lumot olish mumkin.

Ertakdan foydalanib, tarbiyachi bolaga va uning ota-onasiga muammoli vaziyatdan chiqishning yangi usullari va algoritmlarini etkazish imkoniyatiga ega. Ertak terapiyasi mashg'ulotlarida qatnashib, bola ijobiy hissiy zaryadni to'playdi, uning ijtimoiy immunitetini mustahkamlaydi. Texnikalardan foydalanish bolalarning tashqi yordamga qaramligini shakllantirmasligi ham muhimdir. Voyaga etgan odam faqat umumiy ko'rsatmalar beradi, asosiy ishni bolaning o'zi bajaradi. Bola o'zini xarakter bilan taqqoslaydi, uning xatti-harakatlarini tahlil qiladi (shuning uchun introspeksiya

murojaat qiladi) va haqiqiy hayotda boshqa tabiatdagi qiyinchiliklarni engib o'tishni o'rganadi.

Ertak terapiyasini kattalar bilan ishlashda qo'llash yo'nalishi bo'yicha rivojlantirish, shuningdek, ushbu sohada yangi mutaxassislarni tarbiyalash istiqbolli. Shunday qilib, ertak terapiyasi - bu ichki va atrofda dunyoni kuzatish va ochish, tajribalilarni tushunish, kelajakni modellashtirish, har bir bola uchun o'zining "shaxsiy" ertakini tanlash jarayoni. Ertaklar inson hayotining barcha jabhalarini aks ettiradi: munosabatlar modellari ishlab chiqilgan, ma'naviy sog'lom, barkamol shaxsni shakllantirishga hissa qo'shadigan qadriyatlar va ideallar belgilanadi. Va majburiy "baxtli tugatish" ushbu turdagi terapiyaning asosiy vositasi bo'lib, bu bolalarga qo'rquv va komplekslardan xalos bo'lishga yordam beradi. Ertak terapiyasi - bu insoniyatning tarixiy taraqqiyoti jarayonida olingan tajribadan shaxsni integratsiyalashuvi, insonning tashqi dunyo bilan o'zaro munosabatlarini kengaytirish va yaxshilash uchun foydalanishga imkon beradigan usul. Ushbu pedagogik texnologiyaning asosiy printsiplari - bu shaxsning (bola, o'smir, kattalar) yaxlit, ma'naviy rivojlanishi, bu yaxlit, ijodiy shaxsni shakllantirish uchun qulay zamin yaratish imkoniyatidir. Ba'zi odamlar ertak terapiyasi "bolalarcha" usul deb o'ylashadi. Bu insondagi jonli ijodiy ijodiy ochiq "bolalik"ga qaratilgan degan ma'noda. Yoshi cheklangan degan ma'noda "bolalarcha". Ertak - bu "qatlam tort". Har bir qatlam o'ziga xos ma'noga ega. Biz ertakni o'qiganimizda, qiziqarli syujetga ergashsak, bizning ongsizligimiz allaqachon "qatlamli ma'no keki" ni "hidlaydi" va ichki savolga javob beradigan eng "mazali" ni tanlaydi. Bu ertaklarning "abadiy yoshligi" siri - har qanday yoshda siz sirni va hayajonli narsalarni topishingiz mumkin.

Bolalar ertaklarni juda yaxshi ko'radilar, chunki ular "cheksiz salohiyatining tabiiy maydonini o'z ichiga oladi, chunki ular real hayotda harakat etishmasligining o'rnini to'ldiradilar, chunki ularning kattalar hayoti ularda dasturlashtirilgan" (A. Menegetti). Ertaklar orqali bola dunyo, odamlarning munosabatlari, inson hayotida duch keladigan muammolar va to'siqlar haqida bilim oladi. Ertaklar orqali bola to'siqlarni yengib o'tishga, qiyin vaziyatlardan chiqish yo'lini topishga, mehr-oqibat, mehr-muhabbat, adolat kuchiga ishonishni o'rganadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Azizxodjaeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat - T.: TDPU, "Nizomiy", 2003.
2. Ahmedov X. va boshqalar. Bolangiz maktabga tayyormi? - T.: "Ma'rifat Madatkor", 2000 y
3. Babayeva D.R. "Nutq o'stirish nazariyasi va metodikasi" O'zbekiston Respublikasi adliya vazirligi huzuridagi "Intellektual mulk agentligi". - T.: 2020. (elektron darslik)
4. Djurayeva D.R. Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim-tarbiya berishning zamonaviy tendensiyalari. T.: O'zPFITI 2015
5. Djanpeisova D.R, Xodjimuratova B. Matematik tasavvurlarini shakllantirish. T.: "Innovatsiya-Ziyo", 2020

6. Grosheva I.V., Mirziyoyeva Sh.Sh., Evstafiyeva L.G., Maxmudova D.T., Nabixanova Sh.B., Pak S.V., Nazarova V.A., Isxakova M.R., Abdunazarova N.F. "Ilk qadam" davlat o'quv dastur. T.: 2022y 32-b
7. Husanboyeva Q., Hazratqulov M., Berdaliyeva G Matabgacha ta'limda badiiy matn bilan ishlash metodikasi. Darslik. -T.: Innovatsiya-Ziyo", 2020
8. Kayumova N. Maktabgacha pedagogika. T.: TDPU. 2013
9. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz.- T.: O'zbekiston 2017 y
10. Mirziyoyev Sh.M Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz.- T.: O'zbekiston 2016 y.
11. Mirziyoyev Sh.M Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash -yurt taraqqiyoti va xalq farovonligini garovi.-T.: O'zbekiston 2016 y
12. Nurmatova Sh., Xasanova Sh.T., D.E.Azimova D.E., Ustaxonada amaliy mashg'ulot. Toshkent 2010 .Cho'lpon nashriyoti
13. Po'latov A., Muhamedova S. Kompyuter lingvistikasi. - T.: Fan va texnologiyalar Markazi bosmaxonasi, 2009.
14. Qodirova F.R. Maktabgacha pedagogika T.: Tafakkur 2019
15. Qodirova F.R "Nutq o'stirish metodikasi" O'UM T.: 2012 y (elektron)
16. Raximov.B., Qodirov U., Jumayev M. Komilov J. Mutaxassislik fanlarini o'qitish metodikasi -Guliston 2021y
17. Sodiqova.Sh.A. Maktabgacha pedagogika. T.: Tafakkur bo'stoni 2013y
18. Xasanboyeva O va boshqa. Oila pedagogikasi. T.: "Aloqachi" 2007 y
19. Xujayev F, Raximqulov K.D, Negmanov B.B "Harakatli o'yinlar va uni o'qitish metodikasi. T: Cho'lpon 2011
20. Yo'ldoshev J., Usmonov S. Pedagogik texnologiya asoslari.-T.: "O'qituvchi" 2004.
21. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni, 2020 y